

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ศึกษาประเพณีในมุมมองอิสลาม

จากการนิยามประเพณี เป็นการปฏิบัติที่มาจากคำพูดและการกระทำที่ปฏิบัติที่สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การปฏิบัติที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปในหมู่มุซฮ็อยอย่างแพร่หลาย โดยการยอมรับของสัญชาติญาณอันเที่ยงตรง ซึ่งอาจจะมีทั้งที่เป็นคำพูดและการกระทำก็ตาม และมีการสืบทอดกันมาจากรุ่นหนึ่งสู่อีกหนึ่ง ฉะนั้น ประเพณีมักจะเป็นหนึ่งเดียว

ประเพณีอาจจำแนกได้หลายประเภทแล้วแต่เกณฑ์ในการจำแนก ได้มีนักวิชาการจำแนกประเภทของประเพณีไว้หลายลักษณะ คือ 1. ประเพณีที่คำนึงถึงด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทของคำพูด ประเพณีที่เป็นการกระทำ 2. ประเพณีที่คำนึงถึงทางด้านลักษณะ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเพณีทั่วไปที่แพร่หลายในทุกหนทุกแห่งและประเพณีเฉพาะของกลุ่มชนหรือที่แห่งหนึ่งแห่งใด 3. ประเพณีหากคำนึงถึงทางด้านกฎหมายอิสลาม ก็แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเพณีที่ใช้ได้ และประเพณีที่ใช้ไม่ได้ และ 4. หากแบ่งประเภทประเพณีตามลักษณะการใช้นั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือประเพณีทั่วไป และประเพณีเฉพาะ

ในอิสลาม ประเพณีเป็นส่วนหนึ่งของหลักคำสอนอิสลามที่สำคัญ โดยเฉพาะในกฎหมายอิสลาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตัวบทในการดำเนินการของบทบัญญัติในกฎหมายอิสลามและเพื่อเป็นการดูแล ปกป้อง ต่อสังคม ประเพณีก็เป็นส่วนหนึ่งในการลดความยากลำบากในกฎหมายอิสลามอีกด้วย ในกฎหมายอิสลามนั้น ประเพณีเป็นสิ่งที่บรรดานักกฎหมายอิสลามให้ความสำคัญเป็นพิเศษ และนำมาใช้ในการวินิจฉัยกฎหมาย อิบน์ มัสอูดได้กล่าวว่า

((مَرَّآءُ الْمُسْلِمُونَ حَسَنًا فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ حَسَنٌ، وَمَرَّآءُ الْمُسْلِمُونَ قَبِيحًا فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ قَبِيحٌ))

(أخرجه الطبراني، 4648:1983)

ความว่า “ การใดที่บรรดามุสลิมเห็นว่าดี ถือการนั้นก็เป็นสิ่งที่ดี สำหรับอัลลอฮ์ ﷻ ด้วย และการใดที่ชาวมุสลิมเห็นว่าไม่ดี ถือการนั้นก็เป็นสิ่งที่ไม่ดีสำหรับอัลลอฮ์ ﷻ ด้วยเช่นกัน ”

(บันทึกโดย al-Ṭabarāniy, 1983: 4648)

คำกล่าวบทนี้เป็นหลักฐานว่า ประเพณีนั้นใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดกฎหมายได้ (al-Suyūtiy, n.d.: 81) นักกฎหมายอิสลามถือว่าประเพณีเป็นแหล่งที่มาแหล่งหนึ่งของกฎหมาย ทั้งนี้เห็น

ได้จากหลักกฎหมายทั่วไปต่างๆที่ใช้อย่างแพร่หลายในตำรากฎหมายอิสลามที่เกี่ยวข้องกับประเพณี เช่น หลักกฎหมาย (al-Suyūtiy, n.d.: 90) กล่าวว่า

"أَدَاءُ الْمُحْكَمَاتِ"

ความว่า “จารีตประเพณีนั้นเป็นสิ่งที่ถูกใช้ในการกำหนด บทบัญญัติ”

ตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออุศูล อัลฟิกฮ์ ประเพณีจัดอยู่ในแหล่งที่มาของนักกฎหมาย อิสลาม สำนักคิดต่างๆจากนักวิชาการมุสลิม มีความเห็นที่แตกต่างกัน บางกลุ่มถือเป็นแหล่งที่มาและ หลักฐานของกฎหมาย และบางกลุ่มถือว่าไม่ใช่หลักฐานหรือแหล่งที่มาของกฎหมายอิสลาม

แต่อย่างไรก็ตาม นักวิชาการส่วนใหญ่ไม่ได้ถือว่าประเพณีนั้นเป็นแหล่งหนึ่งของ กฎหมายอิสลาม แต่ถือว่าเป็นหลักการหนึ่งของการวินิจฉัยที่จำเป็นต้องพิจารณาในการใช้กฎหมาย ถึงแม้ว่านักวิชาการบางส่วนจะเรียกว่า แหล่งที่มาของกฎหมายแต่ก็คงจะหมายความอย่างที่กล่าวมา ข้างต้น โดยประเพณีที่นำมาพิจารณานั้น จะต้องไม่ขัดกับตัวบทกฎหมาย

5.1.2 ศึกษาแนวทางการจัดงานเลี้ยงสมรสในหลักการอิสลาม

นักวิชาการมุสลิมหลายคนในหลายสำนักคิดได้จำกัดความหมายของ “การจัดเลี้ยง” ตามความหมายเชิงวิชาการอิสลาม ซึ่งความหมายของนักวิชาการหลายคนในแต่ละสำนักคิด มิได้มีความแตกต่างกันมากนัก จากการจำกัดความของนักวิชาการฟิกฮ์ส่วนใหญ่ เมื่อกล่าวถึงคำว่า “วะลียะมะฮฺ” หมายถึงงานเลี้ยงสมรส และมีได้มีความหมายอื่นใดนอกจากหมายถึงงานสมรสเท่านั้น ยกเว้น นักวิชาการบางส่วน จากอัลอะชะนะฟียะฮ์ อัชชาฟีอียะฮ์ และฮะนะบิลละฮ์

จากการจำกัดความของนักวิชาการฟิกฮ์บางส่วนพบว่า เมื่อกล่าวถึง “วะลียะมะฮฺ” ส่วนใหญ่จะรู้จักกับงานเลี้ยงสมรส แต่ก็มีบางงานเลี้ยง ที่มีได้มีความหมาย “งานเลี้ยงสมรส”แต่เป็นงาน เฉพาะที่ผู้คนในบริบทพื้นที่เข้าใจกัน

การจัดงานเลี้ยงถือว่าเป็นการกระทำในสิ่งที่ดี เป็นการบริจาค การทานนอกจากนี้ ผู้คนสามารถพบปะ รวมตัวกัน ซึ่งกระทำได้กล่าวถึงว่าเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักคำสอนศาสนา อิสลาม ด้วยเหตุนี้มุสลิมส่วนใหญ่จึงมีการจัดงานเลี้ยง โดยประเภทของงานเลี้ยงที่มุสลิมส่วนใหญ่ปฏิบัติ ทำมีดังนี้

1. วะลียะมะฮฺ อูร์ส คือ อาหารที่จัดขึ้นเฉพาะการสมรส เป็นการฉลองแสดงความยินดี ให้กับคู่บ่าวสาว

2. วะลียะมะฮฺ อัลอะกิเกาะฮฺ คือ อาหารที่จัดเตรียมขึ้นเนื่องด้วยเด็กแรกเกิด โดยตาม บัญญัติศาสนา งานเลี้ยงอัลอะกิเกาะฮฺ จะเกิดขึ้นได้ภายในวันที่ 7 ของเด็กแรกเกิดเป็นต้นไป

3. ะลิมะฮฺ อัลคุรฺ คือ อาหารที่จัดเตรียมขึ้นระหว่างนิฟาส (เลือดหลังคลอดบุตร หรือน้ำคาวปลา) มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยของผู้หญิงจากการปราศจากเลือดนิฟาสหลังการคลอด

4. ะลิมะฮฺ อันนะกีอะฮฺ คือ อาหารที่จัดเตรียมขึ้นเนื่องด้วยการเดินทาง ทั้งนี้ ผู้ที่ต้องการเดินทางมีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการเดินทาง และเป็นการขอบคุณต่ออัลลอฮฺ ﷻ ที่ให้ความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการเดินทาง

5. ะลิมะฮฺ อัลวะกีเราะฮฺ อาหารที่จัดเตรียมขึ้นเนื่องจากการสร้างบ้านใหญ่ หลังจากเสร็จสิ้นการสร้างบ้านใหม่ เจ้าบ้านจะมีการจัดเตรียมอาหาร และเชิญแขกมาร่วมรับประทานอาหาร

6. ะลิมะฮฺ อัลอิฮฺซาร คือ อาหารที่จัดเตรียมขึ้นเนื่องด้วยการเข้าสู่สูต โดยมีนักวิชาการบางกลุ่ม มีความเห็นว่า สิ่งที่ถูกบัญญัติในการส่งเสริมจัดเตรียมนั้น มีไว้สำหรับ การเข้าสู่สูตของผู้ชาย มีใช้สำหรับผู้หญิง

7. ะลิมะฮฺ อัลวะฎีมะฮฺ คือ อาหารที่จัดเตรียมขึ้นเนื่องด้วยความเคราะห์ร้าย เช่น การเสียชีวิต หรือการสูญเสียสิ่งอื่นใดก็ตาม

8. ะลิมะฮฺ มะอะดฺปะฮฺ คือ อาหารที่จัดเตรียมขึ้น โดยมีได้มีสาเหตุใดๆ เฉพาะเจาะจงในการจัดเตรียม เมื่อผู้ใดต้องการทำอาหาร อาจจะสาเหตุของการได้รับเงินตอบแทนจากการทำงานหรืออะไรก็ตาม เจ้าภาพเลี้ยงอาหารก็จะชวนบรรดาพี่น้อง ญาติๆ มิตรสหาย หรือเพื่อนบ้าน มาร่วมกันทานอาหาร

การจัดงานเลี้ยงที่กล่าวมาข้างต้น ถือว่าเป็นสิ่งบัญญัติในอิสลามตามมติของนักวิชาการส่วนใหญ่ บางคนเห็นว่าเป็นสิ่งบัญญัติที่ส่งเสริม แต่บางคนเห็นว่าเป็นสิ่งอนุมัติในอิสลาม

วะลียมะฮฺ อูรฺส หรืองานเลี้ยงสมรส ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในบรรดางานเลี้ยงต่างๆ ที่ผู้คนส่วนใหญ่จะจัดเตรียมอาหารขึ้นเฉพาะเนื่องด้วยการสมรสของคู่บ่าวสาว โดยจะมีแขกมาร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน ในมุมมองอิสลาม “วะลียมะฮฺ อูรฺส” นับเป็นส่วนหนึ่งในบรรดางานเลี้ยงที่ถูกบัญญัติในหลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพื่อมุสลิมร่วมกันแสดงความยินดีในคืนและวันแห่งความสุขท่ามกลางเพื่อนๆ ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนบ้าน ดังเช่นการกระทำในสมัยของท่านนบี ﷺ และบรรดาสาวก ตั้งการบันทึกของอัลบุคอรีย์เกี่ยวกับงานสมรส ซึ่งในหะดีษกล่าวถึงคู่สมรส ภายจากมีเพศสัมพันธ์สาวกผู้หนึ่งกล่าวว่า

((أَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرُوسًا بِزَيْنَبَ بِنْتِ

حَاشِي))

(أخرجه البخاري، 5267:1993)

ความว่า “ท่านนบี ﷺ ได้จัดงานเลี้ยงสมรสของซัยนั บ ลูกสาวของญัยษ์”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 1993:5267)

จากการบันทึกของหะดีษข้างต้น พบว่า ท่านนบี ﷺ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดงานเลี้ยงสมรส ทั้งนี้ นักวิชาการมุสลิมส่วนใหญ่เห็นถึงความสำคัญของ “วะลียมะฮฺ อูรฺส”

สำหรับรูปแบบการจัดงานเลี้ยงสมรส (วะลียมะฮฺ อูรฺส) ตามแนวทางอิสลาม แท้จริงอิสลามมิได้กำหนดรูปแบบการจัดงานเลี้ยงสมรสอย่างชัดเจน มุสลิมสามารถจัดงานเลี้ยงสมรสได้อย่างอิสระ ตราบใดที่การจัดงานเลี้ยงสมรสของผู้นั้นมีได้มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามหลักคำสอนอิสลาม แต่อิสลามมีแนวทางปฏิบัติตามรูปแบบการจัดงานเลี้ยงสมรสของท่านนบี ﷺ ดังต่อไปนี้

1 เวลาในการจัดงานเลี้ยงสมรส (วะลียมะฮฺ อูรฺส) นักวิชาการมุสลิมได้กำหนดเวลาในการจัดงานเลี้ยงสมรส สามารถแบ่งออกเป็น 2 เวลา ได้แก่ ภายหลังคู่สมรสมีเพศสัมพันธ์หรือภายหลังจากส่งคู่สมรสเข้าเรือนหอ และก่อนคู่สมรสมีเพศสัมพันธ์หรือก่อนส่งคู่สมรสเข้าเรือนหอ

2 อาหาร ในการจัดงานเลี้ยงสมรส นักวิชาการมุสลิมส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า เนื้อสัตว์เป็นสิ่งบัญญัติในการทำอาหารเนื่องในงานเลี้ยงสมรส เนื่องจากท่านนบี ﷺ เคยปฏิบัติและสั่งสอนสาวกของท่าน ดังรายงานจากสาวกของท่าน ท่านนบี ﷺ กล่าวว่า

((أَوْلِمَ وَكَوْ بِشَاءِ))

(أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ، 1900 : 2648)

ความว่า “เจ้าจงจัดงานเลี้ยง แม้ด้วยแกะเพียงตัวเดียวก็ตาม”

(บันทึกโดย Muslim, 1990: 2648)

3 บัญญัติว่าด้วยสถานที่จัดงานเลี้ยงสมรส สถานที่จัดงานเลี้ยงสมรส เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบงานเลี้ยงสมรส งานเลี้ยงที่ถูกบัญญัติในอิสลาม ด้วยเหตุนี้ สถานที่จัดงานเลี้ยงสมรสจึงมีความเกี่ยวข้องกับหลักคำสอนศาสนาอิสลาม

สถานที่และอาหารในงานเลี้ยงสมรส ถือว่าเป็นสถานที่และทรัพย์สินส่วนบุคคล ดังนั้นหากผู้ใดมิได้ถูกเชิญมาร่วมงานเลี้ยง ผู้นั้นก็เป็นที่ห้ามปรามเข้าสถานงานเลี้ยงและห้ามรับประทานอาหารแต่เมื่อผู้ใดถูกเชิญเข้าร่วมงานเลี้ยง สถานที่จัดงานเลี้ยงและอาหารดังกล่าว เป็นที่อนุมัติสำหรับผู้นั้น ทั้งนี้ นักวิชาการมุสลิมแลเห็นความสำคัญของสถานที่จัดงานเลี้ยงสมรส จึงกำหนดมารยาทและสิ่งที่ห้ามของมุสลิม ในสถานที่จัดงานเลี้ยงสมรส โดยผู้วิจัยขอล่าวมาพอสังเขป คือ

3.1 สถานที่จัดงานเลี้ยงสมรสต้องมีการแบ่งสถานที่ระหว่างสถานที่ฝ่ายชายกับฝ่ายหญิง เป็นสถานที่ปราศจากการปะปนระหว่างกัน

3.2 สถานที่จัดงานเลี้ยงสมรสต้องปราศจากเครื่องเสียงดนตรีหรือความบันเทิงที่ห้ามในอิสลาม ยกเว้นความบันเทิงที่อนุมัติ เช่น การร้องอนาฮีด เสียงอัลกุรอาน

3.3 สถานที่จัดงานเลี้ยงสมรสต้องปราศจากจากสิ่งเลียนแบบของชาวต่างศาสนิก
ตลอดจนสิ่งห้ามในอิสลาม

3.4 เมื่อเสร็จสิ้นจากการรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม ควรออกจากที่นั่งหรือ
สถานที่จัดงานเลี้ยงสมรสอย่างไม่ร้อช้า

3.5 สถานที่จัดงานเลี้ยงสมรสต้องไม่ห่างไกลเกินความสามารถของผู้ถูกรับเชิญจะ
เดินทางไปร่วมงาน

3.6 สถานที่จัดงานเลี้ยงสมรสต้องไม่เป็นสถานที่ที่อันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินเงิน
ทอง สมองความคิด เป็นต้น

3.7 ไม่ควรจัดงานเลี้ยงสมรสในสถานที่เฉพาะงานเลี้ยงหรือสถานที่ที่ซึ่งให้เช่าด้วย
ราคาแพงเกินไป เช่น สโมสร โรงแรม รีสอร์ท เป็นต้น เพราะการกระทำดังกล่าวเป็นการทำความ
ลำบากใจและกายต่อคนจน ตลอดจนเป็นการขัดขวางคนจนในการตอบรับเชิญไปงานเลี้ยง

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของมารยาทและสิ่งบัญญัติว่าด้วยสถานที่จัด
งานเลี้ยงสมรส ดังนั้นผู้ซึ่งต้องการจัดงานเลี้ยงสมรส ควรพิจารณาเกี่ยวกับมารยาทและสิ่งที่ห้าม
เกี่ยวกับสถานที่ที่จะจัดงานเลี้ยงสมรส เพื่องานเลี้ยงสมรสที่เกิดขึ้นนั้นถูกต้องตามหลักคำสอนศาสนา
อิสลามและเพื่อความจำเริญของงานเลี้ยงและคู่บ่าวสาว

วันงานเลี้ยงสมรส ถือว่าเป็นวันแห่งจำเริญของงานเลี้ยงและคู่บ่าวสาว ดังนั้น ในงาน
เลี้ยงสมรส ไม่ควรมีคำพูดที่ไม่ดี คำพูดที่ไม่เป็นมงคลต่อคู่บ่าวสาว ทำนองเดียวกันอิสลามบัญญัติให้
กล่าวถึงพรและคำกล่าวที่เป็นมงคลต่อคู่สมรส ซึ่งเหมาะสมกับวันงานเลี้ยงแห่งจำเริญ อันได้แก่ การ
กล่าว

((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ))

(أخرجه الترمذي، 1091:1998)

ความว่า "ขออัลลอฮ์ทรงประทานความจำเริญแต่ท่านและขอทรง
ประทานความจำเริญบนท่าน และขอทรงโปรดผูกสัมพันธ์ท่านทั้ง
สองให้อยู่ในความดี"

(บันทึกโดย al-Tirmidhiy, 1998: 1091)

คำกล่าวข้างต้นเป็นคำกล่าวที่ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวแต่คู่บ่าวสาว ซึ่งนับว่าเป็นพรที่ท่าน
ส่งมอบให้กับคู่บ่าวสาวเพื่อได้รับความจำเริญจากอัลลอฮ์ ﷻ

ดังนั้น ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ)) จึงเป็นพรและคำกล่าว
ที่ส่งเสริมให้ผู้คนทั่วไปที่นอกจากคู่สมรส กล่าวให้พรแต่คู่สมรสเพื่ออัลลอฮ์ ﷻ มอบความจำเริญ ด้วย
เหตุนี้คำกล่าวข้างต้นจึงเป็นที่บัญญัติ และเป็นที่ยอมรับหรือสมควร (มักรูก) ในอิสลามสำหรับการ

ให้พรหรือคำกล่าวที่ไม่ดี หยาดคาย ไม่เป็นมงคลคู่สมรส ตลอดจนเป็นคำกล่าวที่เป็นเอกลักษณ์มาจากต่างศาสนิก

ด้วยความสำคัญของการจัดงานเลี้ยงสมรส ทำให้การจัดงานจัดงานเลี้ยงสมรสมีข้อชี้ขาดที่แตกต่างกันตามทัศนะของนักวิชาการมุสลิม ด้วยความสำคัญดังกล่าว นักวิชาการมุสลิมจึงกำหนดเงื่อนไขต่างๆเกี่ยวกับงานเลี้ยงสมรส เพื่อมุสลิมสามารถปฏิบัติตามกรอบและขอบเขตที่กำหนดไว้ได้เที่ยงตรง ดังต่อไปนี้

- 1 เงื่อนไขของผู้เชิญชวน(ดาอีย์)งานเลี้ยงสมรส
  - 1.1 ผู้เชิญชวนงานเลี้ยงสมรสเป็นชาวมุสลิม
  - 1.2 ผู้เชิญชวนงานเลี้ยงสมรสเป็นบุคคลมีความสามารถจัดการงานของตนเองได้
  - 1.3 ผู้เชิญชวนงานเลี้ยงสมรสไม่ควรเป็นผู้หญิงอันจะบิยะฮ์
  - 1.4 ผู้เชิญชวนงานเลี้ยงสมรสไม่ใช่ผู้อธรรม ผู้อยู่ในความบาปกรรม
  - 1.5 แหล่งที่มาของทรัพย์สินเงินทองของผู้เชิญชวนงานเลี้ยงสมรสมาจากความ

อุตสาหกรรมและความพยายามที่อนุมัติในอิสลาม

1.6 การจัดงานเลี้ยงสมรสมิได้มีเจตนาารมณ์เพื่อความโอ้อวด

1.7 ผู้เชิญชวนงานเลี้ยงสมรสสมควรรักษารายการยาหา

1.8 งานเลี้ยงสมรสตามหลักคำสอนศาสนาอิสลามและตามแนวทางปฏิบัติของ

ท่านนบี ﷺ

- 2 เงื่อนไขของผู้ถูกเชิญ (มัดอู) ร่วมงานเลี้ยงสมรส

นักวิชาการมุสลิมกล่าวถึงเงื่อนไขของผู้ถูกเชิญ(มัดอู)ร่วมงานเลี้ยงสมรสดังต่อไปนี้

2.1 เป็นผู้มีความสามารถในการไปงานเลี้ยงสมรส

2.2 เป็นบุคคลที่บรรลุปุสกาณภาวะ ผู้มีความสมบูรณ์ในด้านสติปัญญา มีความฉลาดสามารถจัดการงานที่เกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทองได้ เป็นผู้มีความอิสระ

2.3 ผู้ถูกเชิญชวนงานเลี้ยงสมรสต้องเป็นชาวมุสลิม

2.4 ผู้เชิญชวนงานเลี้ยงสมรส ได้เชิญผู้ถูกเชิญชวนงานเลี้ยงสมรสด้วยคุณลักษณะ

ที่เฉพาะหรือเจาะจง ไม่ว่าจะด้วยปัจเจกชนหรือเป็นกลุ่มที่เจาะจง

2.5 ผู้ถูกเชิญชวนงานเลี้ยงสมรสควรมีจรรยาบรรณที่ดีสอดคล้องกับหลักบัญญัติ

อิสลาม

- 3 เงื่อนไขของการร่วมงานเลี้ยงสมรส

นักวิชาการมุสลิมได้กำหนดเงื่อนไขของการร่วมงานเลี้ยงสมรส ดังต่อไปนี้

3.1 งานเลี้ยงสมรสต้องไม่มีสิ่งที่ไม่ดีในอิสลาม(มะคียะฮ์)

3.2 ในสถานงานเลี้ยงสมรส ห้ามมีการปิดประตูถึงแม้ว่าจะมีการประชุม

3.3 งานเลี้ยงสมรสห้ามเชิญชวนเฉพาะผู้มีเกียรติและมีฐานะเท่านั้น

3.4 งานเลี้ยงสมรส เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่บัญญัติอิสลาม

3.5 ถูกบัญญัติให้ไปงานเลี้ยงสมรส ในวันแรกของงานเลี้ยง หากงานเลี้ยงสมรสมีหลายวัน

3.6 การเดินทางไปงานเลี้ยงสมรสต้องไม่มีอุปสรรคหรืออันตรายต่อตนเอง ทรัพย์สิน เป็นต้น หากการเดินทางมีความเสี่ยงต่ออันตราย การตอบรับเชิญและการเชิญชวนไม่เป็นที่บัญญัติในอิสลาม

3.7 การตอบรับหรือการเชิญชวนมาร่วมงานสมรส ไม่ใช่สาเหตุมาจากความเกรงกลัวหรืออำนาจจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่มาจากความรักความผูกพัน

3.8 สภาพอากาศที่เหมาะสม

เงื่อนไขดังกล่าวถือว่าเป็นเงื่อนไขที่มุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติ เพราะเงื่อนไขที่กล่าวมาข้างต้นถือว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักคำสอนศาสนาและข้อชี้ขาดทั้งหมด หากมุสลิมสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว วัตถุประสงค์การจัดงานเลี้ยงสมรสก็จะบรรลุผลตามศาสนาบัญญัติ

หลักคำสอนอิสลามนับว่าเป็นสิ่งพลวัต กล่าวคือ มีหลักคำสอนดั้งเดิม แต่มิได้หยุดนิ่งอยู่เฉพาะกับสังคมสมัยก่อน แต่ยังสามารถใช้กับสังคมปัจจุบันและในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับหลักคำสอนว่าการจัดงานเลี้ยงสมรส ทุกสมัยล้วนใช้หลักคำสอนดั้งเดิม ไม่ว่าจะในสมัยแรกเริ่มอิสลามหรือปัจจุบัน สำหรับผู้คน ผู้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับงานเลี้ยงสมรส เช่น คู่บ่าวสาว ผู้ปกครองคู่บ่าวสาว ผู้ถูกเชิญงานเลี้ยง ก็มีวิถีปฏิบัติและยึดมั่นจากหลักคำสอนดั้งเดิม เพียงอาจมีความแตกต่างในเรื่องเวลา สถานที่ เป็นต้น แต่หลักการปฏิบัติและการยึดมั่นจากหลักคำสอน ก็ยังมีหลักคำสอนดั้งเดิม เพียงอาจมีปัจจัยอื่น ๆ มาแทรกซ้อนกับหลักปฏิบัติและการยึดมั่นจากหลักคำสอนอิสลาม โดยเฉพาะในเรื่องประเพณีและวัฒนธรรม ด้วยเหตุดังกล่าว จึงเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิม โดยเฉพาะสังคมมุสลิมปัจจุบันในบางพื้นที่ มีความเบี่ยงเบนจากหลักคำสอนศาสนา ในกรณีนี้ ผู้วิจัยขอกล่าวถึงรูปแบบและมารยาทอิสลาม เกี่ยวกับงานเลี้ยงสมรสปัจจุบันดังต่อไปนี้

1. สำหรับผู้สมรสและผู้ถูกเชิญร่วมงานสมรสไม่ควรประพฤติและแต่งกายแสดงถึงความสวยงามเกินหน้าเกินตา

2. ในงานเลี้ยงสมรสต้องไม่มีการปะปนระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง

3. เป็นที่ส่งเสริมในอิสลาม ให้รับเชิญผู้ยากไร้ คนจนและลูกกำพร้า มิใช่เพียงแค่รับเชิญผู้ที่มีฐานะเท่านั้น

4. ไม่ควรออกค่าใช้จ่ายกับงานสมรสอย่างฟุ่มเฟือย เช่นเดียวกับอาหารการกิน เพราะการกระทำอย่างฟุ่มเฟือย เป็นที่ห้ามปรามในอิสลาม

5. ในงานสมรสสามารถมีความบันเทิงด้วยการร้องอนาฮีด การตีกลอง

6. กล่าวคำขอพรหรือคำกล่าวที่เป็นมงคลต่อคู่สมรส

7. ห่างไกลจากสิ่งภาคี

มุสลิมควรรักษาแบบฉบับและมารยาทของอิสลาม เกี่ยวกับงานเลี้ยงสมรส เนื่องจากงานเลี้ยงสมรส นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของอิบาดะฮ์ในอิสลาม ดังนั้นมุสลิมควรยึดมั่นและปฏิบัติตามแบบฉบับและมารยาทงานเลี้ยงสมรส ในอิสลาม

5.1.3 ศึกษาประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

5.1.3.1 ประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

ประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี มีประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมที่หลากหลาย โดยเฉพาะในเรื่องวิธีการและรูปแบบของการจัดงานเลี้ยงสมรส ผู้วิจัยขอก้าวในประเด็นดังต่อไปนี้

1 การเตรียมของในคินงาน การจัดเตรียมของในคินงานสามารถแบ่งตามประเภทการงานที่ปฏิบัติได้ออกเป็น 3 ด้าน คือ การจัดเตรียมความพร้อมด้านการเตรียมของในคินงาน อาหารการกิน การจัดเตรียมความพร้อมด้านสถานที่จัดงาน การจัดเตรียมความพร้อมด้านการตกแต่งภายในบ้านเรือนหรือสิ่งของต่างๆภายในบ้านเรือน เช่น การทำความสะอาดบ้าน ตกแต่งภายในบ้านเรือน เป็นต้น

2 การใช้เครื่องเสียงในงาน ชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่จะใช้เครื่องเสียงในการประกอบงานเลี้ยงสมรส เครื่องเสียงส่วนใหญ่จะใช้ในงานเลี้ยงสมรสที่จัดงานเลี้ยงใหญ่โตหรือระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ การใช้เครื่องเสียงถือว่าเป็นค่านิยมของผู้คน เป็นการป่าวประกาศ สร้างบรรยากาศและให้ความบันเทิงกับแขกที่มาร่วมงานได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้งานเลี้ยงสมรสเป็นที่น่าสนใจของผู้คน ทำให้ผู้คนมีความสุขกับงานเลี้ยงได้ตลอดทั้งวัน บางคนใช้เครื่องเสียงในการเปิดเพลง เปิดดนตรีที่ไร้สาระเชิงศาสนา บางงานเลี้ยงสมรสมีการเปิดเทปเสียงดนตรี แล้วมีนักร้องผู้ชายหรือผู้หญิงร้องสดๆหน้างานเลี้ยง จึงกลายเป็นที่นิยมในหมู่ผู้คนไร้ความรู้ศาสนา แต่บางกลุ่มคนสามารถใช้เครื่องเสียงในการเปิดเสียงร้องอนาซีด อัลกุรอาน การป่าวประกาศ เป็นต้น

3 การยกขบวนขันหมาก เป็นพิธีที่ถัดหลังจากพิธีกรรมการสมรส นับว่าเป็นองค์ประกอบของงานเลี้ยงสมรสของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี อันเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งสมัยอดีต การยกขบวนขันหมากเป็นการปฏิบัติแบบง่ายๆไม่มีสิ่งของและรูปแบบการแห่สลัซบซันอะไรมากนัก เพียงแค่มิผู้ถือสิ่งของประมาณ 7-15 คน ซึ่งผู้ถือสิ่งของส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงเดินเข้ามาในงานด้วยระยะทางไม่กี่เมตร สำหรับสิ่งของที่ใช้ในการแห่ขบวนขันหมากส่วนใหญ่ประกอบด้วย ขนม ผลไม้ เป็นต้น

4 การจัดบัลลังก์ หรือขวามหลายเรียกว่า “กระฉิ่งหงัน” ถือว่าเป็นเครื่องประดับประดาให้มีสีสันในงานเลี้ยงสมรส ถือว่าเป็นเครื่องประดับของประเพณีงานเลี้ยงสมรสของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี รูปแบบของการจัดบัลลังก์ปัจจุบันตกแต่งสวยงามและประดับประดาด้วยสิ่งของต่างๆทำให้บัลลังก์สวยงามอลังการ แต่มีประโยชน์น้อย ถือว่าไม่คุ้มค่ากับการลงทุนด้วยงบประมาณที่เกินประโยชน์

5 การป้อนบูโละสมำงัต (ข้าวเหนียวสี) อาจมีความแตกต่าง บางกรณี เมื่อหมอทางไสยศาสตร์เสร็จจากการประกอบพิธีกรรมแล้วจึงสั่งให้คู่สมรสยิบบูโละสมำงัตส่วนใดส่วนหนึ่งจากบูโละสมำงัต แล้วป้อนซึ่งกันและกันระหว่างคู่บ่าวสาว แต่บางกรณีนั้น จะเป็นหน้าที่ของหมอทางไสยศาสตร์เป็นผู้ป้อนบูโละสมำงัตให้กับคู่บ่าวสาว บางคนป้อนหนึ่งครั้งแต่บางคนป้อนตั้งแต่หนึ่งครั้งถึงสามครั้ง

6 การเลี้ยงอาหาร เป็นหนึ่งในประเพณีงานเลี้ยงสมรสของชาวไทยมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ถ้างานเลี้ยงสมรสเป็นงานใหญ่ เจ้างานก็จะเลี้ยงอาหารใหญ่โต มีการเชือดวัวเชือดควายเพื่อเลี้ยงแขก แต่ก็บางงานใช้เนื้อไก่ในการทำเมนูหลัก ทั้งนี้ อาจจะเกี่ยวกับเรื่องธุรกิจและผลกำไรในการจัดงานเลี้ยง สำหรับการเลี้ยงระดับปานกลางหรือเล็กๆ ผู้จัดงานเลี้ยงส่วนใหญ่จะจัดงานเลี้ยงภายในบ้าน ผู้คนที่มางานเลี้ยงสามารถพบปะกับเจ้าของงานอย่างใกล้ชิดและมีเวลาในการพูดคุยมากกว่า

7 การให้เงินกับเจ้าของงาน การให้เงินกับเจ้าของงานเป็นประเพณีของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เป็นการสืบทอดประเพณีของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี การให้เงินกับเจ้าของงานตั้งอยู่บนพื้นฐานของความช่วยเหลือ ในปัจจุบันกับในอดีตแตกต่างกัน ปัจจุบัน การให้เงินกับเจ้าของงานบางกลุ่มคน ถือว่าเป็นเรื่องธุรกิจ ดังนั้น เงินตราจึงเป็นสิ่งสำคัญ

8 การเล่นบาตีเกในคืนหลังงาน การเล่นบาตีเกในคืนหลังงานเป็นประเพณีการละเล่นของชาวมุสลิมดั้งเดิม ที่สืบสานประเพณีจนกระทั่งปัจจุบัน การเล่นบาตีเกของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนาน เพราะทุกคนเหนื่อยกับการจัดงานเลี้ยงมาหลายวัน จึงจัดการละเล่นลาตีเกเพื่อคลายเครียด คลายความเหนื่อย ของผู้คนที่มาช่วยงานเลี้ยง ด้วยเหตุนี้ การละเล่นบาตีเกจึงเป็นที่นิยมจนกลายเป็นประเพณีการละเล่น ของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

5.1.3.1 วิเคราะห์ประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ในมุมมองอิสลาม

ประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ตามหลักคำสอน มีดังต่อไปนี้

1 การเตรียมของในคินงานเลี้ยง การเตรียมของในคินงาน ถือว่าเป็นประเพณีที่สอดคล้องกับหลักคำสอนศาสนาอิสลามเพราะการเตรียมของในคินงานเป็นการช่วยเหลือระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ความบริสุทธิ์ใจ และการสานสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

2 การใช้เครื่องเสียงในงานเลี้ยง พบว่า การฟังเสียงอัลกุรอานในงานเลี้ยงสมรสช่วงเปิดพิธีหรือก่อนเริ่มงานเลี้ยงเป็นสิ่งที่ดีงามในอิสลาม แต่มุสลิมต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของนักวิชาการมุสลิมกำหนด แต่อย่างไรก็ตาม เมื่ออัลกุรอานถูกอ่านขึ้น ผู้ฟังการอัลกุรอานควรสงบฟังด้วยความเยือกจิตไตร่ตรองเนื้อหาที่ถูกกล่าว เพราะการปฏิบัติดังกล่าวถือว่าเป็นจรรยาบรรณของการฟังอัลกุรอานที่ดี และอัลลอฮ์ ﷻ จะทรงตอบแทนด้วยผลบุญและความเมตตา

การฟังเสียงอัลกุรอานระหว่างงานเลี้ยงสมรส เป็นสิ่งที่ไม่สมควร เป็นการกระทำที่ไร้ผลเชิงบัญญัติ เนื่องจากผู้คนในงานเลี้ยงสมรสส่วนใหญ่ไม่สามารถประพฤติตามคุณลักษณะของผู้ฟังตามโองการที่กล่าวมาข้างต้น ทำนองเดียวกันผู้คนส่วนใหญ่ไม่มีใครสนใจ ต่างคนต่างทำงานตามหน้าที่ของตน มีการสนทนาระหว่างบุคคล ด้วยพฤติกรรมของผู้จัดงานเลี้ยงสมรส จึงเป็นเหตุที่ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ไม่สนใจในการฟังการอ่านอัลกุรอาน ทั้งๆที่อัลกุรอานคือคำกล่าวที่สูงส่ง ด้วยเหตุดังกล่าว การฟังอัลกุรอานระหว่างงานเลี้ยงสมรสจึงเป็นสิ่งไม่ควรและไร้ผลเชิงบัญญัติ

เสียงอนาฮีด เป็นสิ่งอนุมัติในอิสลามตลอดจนส่งเสริม เพราะสามารถเป็นแรงบันดาลใจในการกระทำความดีงามในอิสลาม ส่วนเสียงดนตรีในการประกอบการร้องอนาฮีด นับว่าเป็นสิ่งคิลาฟิยะฮ์หรือเรื่องที่น่าวิชาการมุสลิมถกเถียงและมีข้อชี้ขาดที่แตกต่างกัน

ส่วนการร้องเพลงทั่วไปในงานเลี้ยงสมรส เช่นเดียวกับการร้องอนาฮีด แตกต่างคือการร้องอนาฮีดเป็นการส่งเสริมในอิสลาม ส่วนการร้องเพลงทั่วไปเป็นสิ่งอนุมัติในอิสลาม เมื่อเนื้อร้องมิได้ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม เพราะการร้องเพลงในงานเลี้ยงสามารถทำให้มุสลิมมีความสุขและเกิดอารมณ์ที่ดี

3 การยกขบวนขันหมาก การยกขบวนขันหมากในปัจจุบัน เป็นเพียงแค่ประเพณีหนึ่งของการสมรส โดยมิได้มีการแอบแฝงความเชื่อ และการแบ่งชนชั้นเหมือนในสมัยอดีต เป็นการแสดงถึงการให้เกียรติของฝ่ายชายต่อฝ่ายหญิง ดังนั้นการยกขบวนขันหมากถือว่าเป็นสิ่งที่อนุมัติในอิสลาม เพราะถือว่าเป็นประเพณีมิได้ขัดกับหลักศาสนา ในทำนองเดียวกันถือว่าเป็นประเพณีที่ดี เป็นการให้เกียรติจากฝ่ายชาย เป็นสัญลักษณ์ของการยอมรับจากฝ่ายหญิง และสามารถเป็นสักขีพยานต่อหน้าผู้คนมากมาย

4 การจัดบัลลังก์ การจัดบัลลังก์ในรูปแบบปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการจ้างทำหรือเช่าการจัดบัลลังก์เพื่อให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวได้นั่งและถ่ายรูปหน้าบัลลังก์ โดยรูปแบบของการจัดบัลลังก์ขึ้นอยู่กับเจ้างาน สำหรับผู้ที่มีฐานะดีหรือมีตำแหน่งหน้าที่การงานดี ก็จะจัดบัลลังก์ใหญ่โตหรูหราให้เหมาะสมกับฐานะหรือตำแหน่งหน้าที่การงาน แต่สำหรับผู้มีฐานะปานกลาง ก็จะจัดบัลลังก์ที่ใช้งบประมาณที่

น้อยกว่า ทั้งนี้ การจัดบัลลังก์บางครั้ง ทำให้เจ้าบ่าวหรือผู้รับผิดชอบด้านการเงินต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างมากมาย จนกระทั่งเป็นการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและไม่คุ้มค่างับประโยชน์ที่ใช้งานในเชิงอิสลาม

ซึ่งถือว่าเป็นประเพณีที่อนุมัติในอิสลาม แต่การปฏิบัติและแนวคิดบางอย่างของผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดบัลลังก์ของบางกลุ่มคนในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี มีความขัดแย้งกับหลักคำสอนอิสลาม อันได้แก่ การจัดบัลลังก์อย่างฟุ่มเฟือย แนวคิดประเพณีงานเลี้ยงสมรสสำคัญกว่าแนวคิดบัญญัติว่าด้วยงานเลี้ยงสมรส และสิ่งอนุมัติขัดกับหลักบังคับ จึงทำให้การจัดบัลลังก์เป็นสิ่งที่ไม่สมควรและต้องห้าม

5 การป้อนบุโละสมาเจ็ด สำหรับบางกลุ่มคน มีวัตถุประสงค์ที่แอบแฝงด้วยความเชื่อ จึงนับว่าเป็นสิ่งห้าม แต่สำหรับบางคนไม่ได้มีความเชื่อแอบแฝง เพียงแต่เป็นการทำเพื่อบ่งบอกถึงประเพณีและสัญลักษณ์ของความเป็นมลายู การกระทำดังกล่าวจึงไม่มีการใดในอิสลาม

6 การเลี้ยงอาหาร ชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี มีรูปแบบด้านสถานที่ของการจัดงานเลี้ยงอาหาร แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ 1) สถานที่จัดงานเลี้ยงอาหารไม่มีเขตกันระหว่างสถานที่ฝ่ายชายกับสถานที่ฝ่ายหญิง แต่ฝ่ายชายกับฝ่ายหญิงไม่มีการปะปน เพราะฝ่ายชายมีสถานที่ส่วนหนึ่ง และฝ่ายหญิงอีกส่วนหนึ่ง สถานที่จัดงานเลี้ยงอาหารในรูปแบบดังกล่าว เป็นที่อนุมัติในอิสลาม เพราะการพบเจอ การมองเห็นโดยมิได้มีเจตนาคิดร้ายหรือมองด้วยอารมณ์ความใคร่และห่างไกลจากฟิตนะฮ์ มิใช่สิ่งห้ามปราม ทำนองเดียวกันเป็นการอนุมัติและส่งเสริมเมื่อมีเจตนาที่ดีต่อกัน แต่ทุกๆเพศสภาพควรอยู่ภายใต้ขอบเขตและกรอบข้อกำหนดอิสลาม 2) สถานที่จัดงานเลี้ยงอาหารมีเขตกันระหว่างสถานที่ฝ่ายชายกับสถานที่ฝ่ายหญิง และไม่มีการปะปนระหว่างฝ่ายชายกับฝ่ายหญิง รูปแบบดังกล่าวถือว่าเป็นรูปแบบที่ดีและเป็นจรรยาบรรณที่ส่งเสริมในอิสลาม

สำหรับรูปแบบด้านการเลี้ยงอาหาร พบว่า ชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้จัดการเลี้ยงอาหารตามรูปแบบอิสลามและประเพณีการกินของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี แต่บางคนได้จัดเลี้ยงอาหารเพื่อหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจและเป็นการโอ้อวดต่อสังคม หากผู้ใดจัดเลี้ยงอาหารเพื่อหวังผลกำไรหรือเป็นธุรกิจ เขาผู้นั้นก็จะได้ผลดังเจตนารมณ์และไม่มีการใดในอิสลาม กล่าวคือ เขาจะได้รับผลทางโลก ส่วนผลทางปรโลกได้สูญเปล่าและสูญหายไปกับเจตนารมณ์ ส่วนการโอ้อวดหรือหยิ่งโส นั้นนับว่าเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลาม ดังนั้น หากผู้ใดจัดเลี้ยงอาหารโดยมีเจตนารมณ์เพื่อโอ้อวดความดีความเด่นหรือหยิ่งโสต่อผู้อื่น เขาผู้นั้นก็จะไม่พ้นจากผลบาปกรรมและผลของการกระทำที่สูญเปล่าในวันปรโลก

7 การให้เงินกับเจ้าของงาน เป็นประเพณีของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เป็นการให้เงินบนพื้นฐานของการช่วยเหลือเจ้างาน ซึ่งการช่วยเหลือในสิ่งที่ดีและในความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ﷻ ถือว่าเป็นการดี ดังนั้น การมอบเงินให้กับเจ้าของงานโดยที่มีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือ

กัน ถือว่าเป็นการดีและจะได้ผลตอบแทนในวันปรโลก แต่หากเป็นภาระและสร้างความลำบากแก่มุสลิม ประเพณีดังกล่าวจึงไม่สมควรยึดมั่นและปฏิบัติเพราะอาจก่อให้เกิดการขัดกับหลักศาสนา

8 การเล่นบาตีเกในคืนหลังงาน บางครั้งเป็นเรื่องขัดแย้งกับหลักศาสนา แต่บางครั้ง เป็นเรื่องที่ไม่ขัดกับหลักศาสนา เมื่อมีการละเล่นบาตีเกที่มีการละเล่นเบ็ดเตล็ด พุดเทีจ การแซว ระหว่างฝ่ายชายกับฝ่ายหญิง เพื่อให้เกิดความบันเทิงความตลกต่อผู้ชม การละเล่นดังกล่าวนับว่าเป็นสิ่ง ต้องห้ามในอิสลาม ส่วนการละเล่นบาตีเกเพียงเป็นการอนุรักษ์รักษาประเพณีมลายู การละเล่นเพื่อ คลายเครียดจากการเหน็ดเหนื่อย มิได้มีการแอบแฝงความเชื่อที่ผิดๆ ไม่มีการแซวระหว่างผู้ชายกับ ผู้หญิง และไม่มีสิ่งขัดกับหลักศาสนา การเล่นบาตีเกในคืนหลังงาน เป็นการอนุมัติในอิสลาม

จากการศึกษาวิเคราะห์ประเพณีงานเลี้ยงสมรสของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี พบว่า ประเพณีงานเลี้ยงสมรสของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ มีการสอดคล้องกับ หลักคำสอนศาสนาและมีในส่วนที่ไม่สอดคล้องกับหลักคำสอนศาสนา ทั้งนี้ ประเพณีที่ไม่ดี ควรปล่อย ปล่อยให้ เพราะนอกจากเป็นการไม่ดีแล้ว อาจก่อให้เกิดการขัดกับหลักศาสนา

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัด ปัตตานี ครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี อยู่ 3 ประเด็นคือ

1. ประเพณีการสมรสในหลักการอิสลาม เกิดจากประเพณีดั้งเดิมของชนชาวอาหรับ และหลักคำสอนศาสนา โดยส่วนใหญ่ประเพณีการสมรสจะเกิดขึ้นมาตั้งแต่บรรพบุรุษดั้งเดิม เป็นที่ยึด มั่นและปฏิบัติตามของผู้คน เมื่อศาสนาอิสลามเข้ามามีบทบาทในสังคม การปฏิบัติเกี่ยวกับประเพณี สมรสก็ยังคงดำเนิน แต่หากการปฏิบัติดังกล่าวเป็นที่ห้ามหรือไม่เหมาะสมกับอิสลาม มุสลิมก็ละทิ้งและ ปฏิบัติตามในสิ่งที่อนุมัติและตามหลักคำสอนศาสนา โดยมีท่านนบี ﷺ ซึ่งเป็นตัวอย่างให้กับประชาชาติ มุสลิม ด้วยเหตุนี้ ประเพณีการสมรสในหลักการอิสลาม เกิดมาจากประเพณีและหลักคำสอนศาสนา ส่วนประเพณีนอกจากชาวอาหรับเช่นเดียวกัน สามารถยึดมั่นและปฏิบัติตามประเพณีของตน หาก ประเพณีดังกล่าวมิได้ขัดกับหลักคำสอนศาสนา

2. การจัดเลี้ยงสมรส ในอิสลามได้มีข้อชี้ขาด เงื่อนไข รูปแบบและอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับ การจัดเลี้ยงสมรสที่แตกต่างตามทัศนะสำนักคิด ทั้งนี้ ควรยึดมั่นและปฏิบัติตามแนวทางทัศนะสำนักคิด ส่วนใหญ่เป็นหลัก และตามความเหมาะสมตามบริบทพื้นที่และสภาพการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผล การปฏิบัติถูกต้องและสอดคล้องกับหลักคำสอนศาสนา เช่น เงื่อนไขของการจัดงานเลี้ยงสมรส อาจจะ

เห็นได้ว่า บางข้อบางประการอาจมีความสุดโต่งในบางทัศนะ แต่บางทัศนะได้อนุมัติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ซึ่งพิจารณา เพื่อสอดคล้องกับบริบทสถานการณ์และบัญญัติอิสลาม

3. ประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี บางประการได้ขัดกับหลักคำสอนศาสนา ซึ่งสามารถแบ่งประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ที่ขัดกับหลักคำสอนศาสนาออกเป็น 2 ประการคือ

3.1 ประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ที่ขัดกับหลักคำสอนศาสนาและมีแนวโน้มลดลง อันได้แก่ ประเพณีการป้อนบูโละสมาจิต (ข้าวเหนียวสี) เป็นประเพณีดั้งเดิมของชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ปัจจุบันชาวมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ปฏิบัติตามประเพณีดังกล่าวน้อยลง และมีแนวโน้มที่จะสูญหายจากสังคม ซึ่งถือว่าเป็นการที่ดี เพราะการกระทำดังกล่าวอาจเชื่อมโยงกับความเชื่อสิ่งลึกลับ ซึ่งนับว่าเป็นการกระทำห้ามปรามในอิสลาม

3.2 ประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ที่ขัดกับหลักคำสอนศาสนาและมีแนวโน้มที่สูงขึ้น อันได้แก่ การเลี้ยงอาหารและการให้เงินกับเจ้าของงาน

การเลี้ยงอาหารปัจจุบัน พบว่า บางกลุ่มคนเป็นการหาช่องทางทำธุรกิจ จัดเลี้ยงอาหารเพื่อหวังผลกำไร มีความโอ้อวด หยิ่งยโส เป็นต้น ซึ่งขัดกับหลักศาสนาอิสลามในการจัดเลี้ยงอาหาร เพราะศาสนาอิสลามจัดเลี้ยงอาหาร เป็นการทานและบริจาค ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยเหตุนี้การจัดงานเลี้ยงที่ถูกบัญญัติได้สูญหาย และมีได้เกิดขึ้นด้วยซ้ำซึ่งการกระทำดังกล่าวมีแนวโน้มการแข่งขันที่สูงขึ้นเรื่อยๆ

เช่นเดียวกับการให้เงินกับเจ้าของงาน การให้เงินกับเจ้าของงานเป็นการช่วยเหลือเจ้าของงาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกระทำของผู้มีฐานะ แต่ปัจจุบันกลายเป็นประเพณีซึ่งครอบคลุมถึงคนจนและผู้ยากไร้ ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นการขัดกับหลักคำสอนที่แท้จริงและมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบประเพณีการจัดเลี้ยงสมรสของมุสลิมกับต่างศาสนิกในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
2. ควรศึกษาประเพณีการจัดงานเลี้ยงสมรสของมุสลิมในอำเภอปะนาเระจังหวัดปัตตานีด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ